

I. ГЕОГРАФІЯ РЕКРЕАЦІЇ ТА ТУРИЗМУ: ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРИКЛАДНІ ПИТАННЯ

УДК: 338.48:911.3:929

<https://doi.org/10.17721/2308-135X.2026.82.3-8>

Любіцева Ольга Олександрівна,
доктор географічних наук, професор

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Київ,
Україна, e-mail: loa13@ukr.net, ORCID ID: 0000-0002-8508-9395

НАУКОВИЙ СПАДОК ПРОФЕСОРА І.Г.СМИРНОВА

Мета статті – розкрити внесок доктора географічних наук, професора І.Г.Смирнова у розвиток суспільної географії та туризмології

Методика. Методологічну основу становлять аналіз і узагальнення тематики наукових праць проф. І.Г.Смирнова.

Результати. Результатом є виявлення основних напрямів досліджень професора І.Г.Смирнова, які він проводив в різні роки, окреслення кола його наукових інтересів і напрямів використання наукового спадку в освітньо-науковій і практичній діяльності.

Наукова новизна полягає у здійсненні комплексного аналізу наукового внеску проф.Смирнова І.Г. у суспільну географію та туризмологію.

Практична значимість. Визначені напрями використання напрацювань проф. І.Г.Смирнова при розробці освітніх програм з підготовки фахівців за спеціальністю ЯЗ Туризм та рекреація та в екскурсійній діяльності при розробці екскурсій Києвом і Києво-Подолом.

Ключові слова: професор І.Г. Смирнов, геологістика, маркетинг туризму, логістика туризму і гостинності, туристсько-краєзнавчі дослідження

UDC: 338.48:911.3:929

<https://doi.org/10.17721/2308-135X.2026.82.3-8>

Liubitseva Olha,
Doctor of Geographical Sciences, Professor

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Kyiv, Ukraine,
e-mail: loa13@ukr.net , ORCID ID: 0000-0002-8508-9395

THE SCIENTIFIC LEGACY OF PROFESSOR I. SMYRNOV

The aim of this article is to reveal the contribution of Doctor of Geographical Sciences, Professor I. Smyrnov, to the development of social geography and tourism studies.

Methodology. The methodological basis of the study consists of the analysis and synthesis of the subject matter of Professor I. Smyrnov's scientific works

Results. The result is the identification of the main research directions pursued by Professor I. Smyrnov over the years, outlining the scope of his scientific interests, and the ways his scientific legacy can be applied in educational, research, and practical activities

The scientific novelty lies in conducting a comprehensive analysis of Professor I. Smyrnov's contribution to social geography and tourism studies

Practical significance. The directions for applying Professor I. H. Smyrnov's work have been identified in the development of educational programs for training specialists in the ЯЗ Tourism and Recreation field, as well as in guiding activities when designing tours of Kyiv and the Kyiv-Podil area.

Keywords: Professor I. Smyrnov; geologistics; tourism marketing; tourism and hospitality logistics; tourist and local history research.

Постановка проблеми. Дана стаття не є біографічною чи бібліографічною, хоча, вважаємо, що науковий спадок професора І.Г.Смирнова заслуговує на наукометричний аналіз, який буде зроблено свого часу. Дана стаття є своєрідною рефлексією колеги на втрату. У науці професор І.Г. Смирнов мав свою визначену «нішу» наукових досліджень, створену його талантом і науковим пошуком. Саме про особистість науковця ця публікація.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Особистість проф. Смирнова І.Г. відображена в таких виданнях як «Географи Київського університету.», «Географічний факультет у персоналіях», Вікіпедія, Енциклопедія Сучасної України, де детально розглянуто його біографію, шлях в науку і наукові здобутки, а на сайтах, наприклад, Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського, Google Scholar або на сайті географічного факультету КНУТШ можна знайти його статті та навчально-методичні видання.

Цілі статті полягають у тому, щоб розкрити особистість професора І.Г. Смирнова як науковця і показати його роль у розвитку суспільної географії та туризмології.

Вклад основного матеріалу. Доктор географічних наук, професор Ігор Георгійович Смирнов залишив понад 1500 наукових праць – це монографії, розділи в монографіях та статті як в українських, так і закордонних виданнях, тези доповідей, які він проголошував на

всеукраїнських і міжнародних конференціях різного спрямування, навчальні посібники і підручники, інші розробки методичних навчальних матеріалів.

Рис.1 ІГОР ГЕОРГІЙОВИЧ СМІРНОВ, 27.09.1946 – 1.11.2025

Ігор Георгійович народився у складний в соціально-економічному відношенні післявоєнний період – 27 вересня 1946 р. в м. Кам'янець-Подільський. Дата народження дала підстави йому пізніше жартома говорити про те, що вже тоді це був знак, що він має пов'язати своє життя з туризмом, бо 27 вересня є Всесвітнім, а з 1998 р. і Всеукраїнським Днем туризму. Тому члени кафедри, відзначаючи День туризму, завжди віншували Ігоря Георгійовича, а він залюбки розповідав різні бувальщини з часів, коли працював позаштатним гідом у БММТ «Супутник» у польській секції, тобто на прийомі польських груп, які супроводжував під час їх туру по СРСР. Це були не просто цікаві, а й пізнавальні розповіді про те, як можна вирішувати «нештатні» ситуації, що виникали тоді і виникають зараз в процесі безпосередньої роботи з туристами.

Ігор Георгійович не одразу визначився із своїми життєвими пріоритетами: на навчання до географічного факультету тоді Київського державного університету ім.Т.Г.Шевченка він вступив після служби в армії, обравши економічну географію як майбутню спеціальність. Тут слід згадати наших Вчителів, зокрема, д.геогр.н., проф. С.І.Іщука, д.ек.н., проф. Д.М.Стеченка, д.геогр.н., проф.М.Д. Пістуна, які пам'ятали і згадували здібного і допитливого студента Ігоря Смирнова і ставили його в приклад іншим, акцентуючись саме на тому, що він був старанним студентом і в подальшому став гарним науковцем, відданим науці. Тобто як студент І.Г. Смирнов запам'ятався саме своєю жагою до знань, працездатністю, дослідницьким талантом.

І ще про один «знак» з народження – Ігор Георгійович народився в м. Кам'янець-Подільський, місті із тривалою і величною історією, яка залишила свої сліди в архітектурі і особливостях міського середовища, в багатомовності написів на будівлях, про що він часто згадував, зазначаючи, що з дитинства йому хотілося ті написи прочитати, але він не розумів якою мовою вони написані і тільки згодом визначив, що то була латина, польська. Але вже тоді зародилось бажання знати інші мови, щоб отримати більше інформації, щоб прочитати і зрозуміти ті написи, а пізніше – краще розуміти інші культури, мати більше професійної інформації. Професор Смирнов володів добре польською і любив, наприклад., виступити на

україно-польській конференції польською або написати розділ до польської монографії польською мовою, так само – англійською. Свого часу він проходив стажування в Інституті економічного розвитку Світового банку, про що також любив згадати, і це багато, за його словами, дало йому для удосконалення не тільки професійних знань, а й англійської мови. Він традиційно випишував журнали, дивився телевізійні передачі на доступних йому мовах, що давало можливість підтримувати рівень володіння, з одного боку, а з іншого, йому було просто цікаво поринути в інший інформаційний простір, що збагачувало і давало підстави для роздумів і формування певних ідей. Знання споріднених слов'янських мов, моніторинг їхніх фахових видань в тому числі формували підґрунтя для творчих роздумів, оскільки Ігор Георгійович постійно був «заточений» на географічну, а пізніше – на туристичну проблематику.

На кафедру країнознавства та туризму географічного факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка І.Г. Смирнов прийшов у 1997 р. вже сформованим науковцем, кандидатом географічних наук (його кандидатська дисертація була присвячена дослідженню питань торгівлі товарами легкої промисловості в Україні), доцентом. Прийшов він з Київського торговельно-економічного інституту (зараз Київський державний торговельно-економічний університет), де викладав, був заступником декана одного з факультетів, але все ж відчував себе географом, тому, за першої можливості, повернувся в Alma Mater. Проф. Смирнов І.Г. викладав студентам географічного факультету і кафедри країнознавства та туризму 28 років, за цей час виховавши не одне покоління фахівців. До викладання ставився як до результату наукового пошуку – формуванню лекційного матеріалу передували пошуки інформації, її аналіз під кутом зору новітніх наукових досліджень, а результатом ставав авторський курс, який читався щонайменше 2-3 роки і кожного року вносились доповнення, зміни, обумовлені як логікою викладання, так і інноваціями в дослідженнях з цього питання. Результатом цього освітньо-наукового за сутністю процесу ставав навчальний посібник. А вже коли навчальний посібник був виданий, Ігор Георгійович ще 2-3 роки викладав даний курс, а потім віддавав його молодим колегам. Ігор Георгійович ніколи не тримався за розроблений курс, в який вкладена значна праця і який потребує від викладача менших витрат сил при викладанні в подальшому. Навпаки, він залюбки віддавав його як вже готовий і переходив до нової проблеми, яка потребувала вирішення. Він був у постійному русі – не тільки русі фізичному, бо всі, хто знав проф. І.Г.Смирнова, відзначали його енергійність і інколи щиро дивувались, дізнаючись скільки ж йому років. Енергійність відчувалася в усьому – не тільки у жвавості фізичній, а й у жвавості розуму, у підходах до наукового пошуку, врешті, у результатах наукової праці - а це понад 1500 наукових праць! Тривалий час проф. Смирнов викладав для студентів спеціальності «Географія» і «Туризм та рекреація» дисципліну «Географія світового господарства» - дуже об'ємний, різноплановий курс, матеріал якого доволі динамічний, потребує постійного оновлення і 2011 р. вийшов навчальний посібник (у співавторстві) «Географія і економіка світового господарства», оновлений і перевиданий 2014 р. Загалом всі пропоновані І.Г.Смирновим курси стосувались актуальних, динамічних питань, потребували моніторингу і постійного оновлення – в цьому проявлялась творча особистість професора, якому не цікаво було читати одне й те саме, він рухався вперед і запрошував із собою студентів, навчаючи їх цьому постійному творчому пошуку.

З Ігорем Георгійовичем було цікаво обговорювати нові освітні програми чи зміни до діючих – він завжди мав власну думку і цікаві пропозиції. З його «подачі» до підготовки магістрів зі спеціальності «Туризм та рекреація» в різні роки були включені курси «Міжнародний туристичний бізнес», «Логістика в туризмі», до підготовки бакалаврів - «Маркетинг туризму», які також були закріплені як навчальні посібники. Окремо слід сказати про курс «Маркетинг туризму», розроблений Ігорем Георгійовичем. Він весь час (а викладав цей курс багато років) його оновлював, знаходив нові теми і дуже цінував саме за те, що маркетинг як складова туристичної діяльності, розвивається і це є підставою для постійного оновлення, для пошуку нових кейсів для практичних і семінарських занять. Саме поєднання теоретичного з практичним приваблювало Ігоря Георгійовича в цьому курсі. Врешті народився навчальний посібник Смирнов І.Г., Любіцева О.О. «Маркетинг сталого туризму», який 2019 р. отримав премію імені Тараса Шевченка, яку в університеті надають за краще навчальне видання року. Одна з останніх його великих навчально-методичних праць (у співавторстві) «Міжнародний туристичний бізнес і логістика в туризмі» у 2-х кн. (2024) була номінована на II премію на конкурсі ГО «Національна академія наук вищої освіти» за 2025 р., але про це Ігор Георгійович вже не дізнався, оскільки результати конкурсу були оприлюднені наприкінці 2025 р. (рис. 2).

Рис.2 Диплом лауреата

Професор І.Г. Смирнов був академіком ГО НАН ВО, ретельно ставився до своїх обов'язків, підтримував ініціативи академії. Він однаково відповідально ставився як до основної роботи, так і до громадської діяльності.

До речі, офіційно громадською діяльністю є участь у підготовці наукових кадрів, зокрема членство у спеціалізованих вчених радах із захисту кандидатських і докторських дисертацій. Професор І.Г.Смирнов багато років був членом Спеціалізованої вченою ради із захисту кандидатських і докторських дисертацій за спеціальністю 11.00.02 – економічна і соціальна географія на географічному факультеті Київського національного університету імені Тараса Шевченка, а в останні роки залучався до захисту докторів філософії зі спеціальності 242 «Туризм та рекреація». Був опонентом, рецензентом дисертаційних досліджень. Його аналіз поданих дисертацій завжди відзначався глибиною розуміння проблематики, що було основою для рекомендацій і зауважень, але, водночас, доброзичливістю, бажанням не «закопати» претендента, а допомогти йому удосконалити результати свого дослідження. Згадується один з останніх прижиттєвих розглядів докторської дисертації на спільному засіданні кафедр економічної і соціальної географії та країнознавства і туризму: дисертантка підготувала ґрунтовну працю, яка налічувала понад 500 стор. Ігор Георгійович роздрукував цю роботу, надіслану йому в електронному варіанті, бо писав зауваження на полях і тому надавав перевагу друкованим текстам, детально опрацював і надав конструктивні зауваження, які зайняли майже 10 рукописних сторінок. Це все потребувало часу, уваги до деталей, а головне – глибокого професійного занурення в дослідження, розуміння авторської логіки і, водночас, знання даної проблематики, сучасних світових досягнень з цієї конкретної проблеми. Ось чому Ігоря Георгійовича часто запрошували рецензувати та опонувати дисертаційні дослідження – його висновки і рекомендації завжди були професійними, принциповими і доброзичливими, спрямованими на удосконалення дослідження, на допомогу науковцю. Такими ж були і його виступи на захистах – він професійно відзначав певні недоліки дослідження і, водночас, вказував на можливі шляхи поліпшення або подальших досліджень.

Такою ж принциповістю відзначалась робота професора І.Г.Смирнова з аспірантами. Він уважно ставився до пропозицій молодих науковців, тактовно «підштовхував» їх до певних висновків і напрямів дослідження, активно залучав до наукової творчості, до публікаційної активності і був в тому прикладом. Не всі аспіранти Ігоря Георгійовича «дійшли до фінішу» - підготовлених науковців, він мав тільки двох: І.Шум (кандидат географічних наук) досліджувала

логістичну проблематику на етапі її активного розвитку, а Цуй Чжибо (магістр, а потім аспірант кафедри країнознавства та туризму – громадянин КНР, доктор філософії за спеціальністю «туризм та рекреація») – використання тематичних ресурсів в туристичній діяльності.

І нарешті – про науку, яка була сенсом життя доктора географічних наук, професора Ігоря Георгійовича Смирнова. Здавалося, не було проблематики, по якій він не мав матеріалів або для підготовки тез доповіді на конференції, або для статті, або для розробки нового навчального курсу. Це свідчить про широкі наукові інтереси, з одного боку, про ступінь занурення у наукову проблематику, з іншого, і про те, що весь масив інформації, як наукової, так і прикладної, він «пропускав» через призму своїх професійних інтересів: логістики та туризму.

Науковий пошук, «заточеність» на новітні напрями наукових досліджень як в географії, так і в суміжних науках, привели Ігоря Георгійовича до розробки геологістики – новітнього напрямку досліджень в суспільній географії, фундатором якого він став. У 2004 р. вийшла монографія «Логістика: просторово-часовий вимір» і того ж року була захищена докторська дисертація «Логістичний напрям у суспільній географії: теорія та практика дослідження». В подальшому були численні статті, розділи у колективні монографії як українські, так і зарубіжні, розробки навчальних дисциплін і навчальні посібники (наприклад, «Транспортна логістика» (2007), «Логістика туризму» (2009) та інші), в яких І.Г. Смирнов розвивав свої ідеї географічності логістики як складової зв'язності простору, зв'язності компонентів суспільно-географічної системи, зв'язності складових окремих галузей господарства, що формує геопросторову організацію суспільства. Але не тільки теоретико-методологічні засади геологістики і суспільної географії розвивав у своїх публікаціях проф. Смирнов, він одночасно публікував прикладні практичні дослідження з кращих логістичних практик. Його статті, присвячені різним логістичним питанням і їх практичному вирішенню, публікувались практично в кожному номері таких фахових журналів як «Logistics», «Логистика. Проблемы и решения», «Дистрибуция и логистика». Логістичний підхід до туризму сприяв розробці логістики туризму, логістики гостинності, митної логістики.

Окремої розмови заслуговує внесок проф. І.Г.Смирнова у туризмологію. Це розробка логістики туризму і гостинності, це дослідження новітніх практик і розробка маркетингу туризму, це дослідження з міжнародного туристичного бізнесу, які знайшли відображення в його статтях, виступах на численних українських і зарубіжних конференціях, в монографіях та навчальних посібниках. В науковому пошуку він йшов від ідеї, яку апробував на конференціях та у статтях, в процесі викладання – до її розвитку в монографічних виданнях, і узагальнення – в навчальних виданнях.

Коли трапилась пандемія covid-19, Ігор Георгійович почав детально вивчати її вплив на туризм як в світі, так і в Україні (Смирнов & Любіцева, 2020), брав участь в численних конференціях з цієї проблематики. Саме під час пандемії, обідаючи якимось в одному з закладів харчування, що розташовані на Контрактовій площі, як згадував згодом, він дивився у вікно і подумки згадував інформацію про будівлі, які бачив, про події, пов'язані з цими місцями і раптом «зачепився оком» за якусь споруду і нічого про неї не міг згадати. Це стало поштовхом для збору інформації і дослідження Подолу, вилилось у статті і тези доповідей про Києво-Поділ і його потужний туристсько-екскурсійний потенціал, який використовується ще недостатньо (Смирнов та ін., 2023). Поступово ці розвідки оформились у чернетку довідника, який проф. І.Г. Смирнов називав довідниковим матеріалом для розробки екскурсій Києво-Подолом (обсягом понад 60 стор.) і мав намір передати Департаменту туризму і промоцій КМДА для оприлюднення на сайті у відкритому доступі. Ігорю Георгійовичу не шкода було часу, витраченого на пошуки і впорядкування матеріалу, навпаки, він хотів, щоб цей матеріал використовували у практичній екскурсійній діяльності. До речі, І.Г. Смирнов для студентів спеціальності «туризм та рекреація» особисто проводив екскурсії Києво-Подолом, ділився своїми знаннями і методичним досвідом екскурсовода.

Відхід професора Ігоря Георгійовича Смирнова був раптовим: ще у п'ятницю він спілкувався з колегами і читав лекції студентам, а вже у суботу ввечері прийшла сумна звістка...

Залишились книги, залишились учні, залишилась пам'ять про Науковця, який своє життя присвятив науковому пошуку, про Людину – добру, щире, завжди готову ділитися своїми знаннями і досвідом.

Висновки. Доктор географічних наук, професор Ігор Георгійович Смирнов присвятив своє життя науці, став фундатором нового напрямку в суспільній географії – геологістики, розробив логістичну складову туризму і гостинності. Його науковий доробок становить понад 1500 праць:

монографії, статті, навчальні посібники та підручники. Він не тільки сам був у постійному науковому пошуку, він заохочував до цього молодих колег, студентів. Детальний наукометричний аналіз його спадку ще очікує своїх дослідників.

Список використаних джерел

- Гаврилюк, А. М. (2025). Смирнов Ігор Георгійович. / В І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, & М. Г. Железняк (Ред.), Енциклопедія Сучасної України. Інститут енциклопедичних досліджень НАН України. <https://esu.com.ua/article-883642>
- Любіцева, О. О. (n.d.). Смирнов Ігор Георгійович. Географи Київського університету. <https://knu.uageo.com/personalities/smirnov-igor-georgijovich/>
- Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. (n.d.). Електронний каталог: Смирнов І. Г. [http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=S&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&S21FMT=fullwebr&S21ALL=\(%3C.%3EA=%D0%A1%D0%BC%D0%B8%D1%80%D0%BD%D0%BE%D0%B2%20%D0%86.%20%D0%93.%3C.%3E\)&FT_REQUEST=&FT_PREFIX=&Z21ID=&S21STN=1&S21REF=10&S21CNR=20](http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=S&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&S21FMT=fullwebr&S21ALL=(%3C.%3EA=%D0%A1%D0%BC%D0%B8%D1%80%D0%BD%D0%BE%D0%B2%20%D0%86.%20%D0%93.%3C.%3E)&FT_REQUEST=&FT_PREFIX=&Z21ID=&S21STN=1&S21REF=10&S21CNR=20)
- Олійник, Я. Б., Бортник, С. Ю., Гродзинський, М. Д., Дмитрук, О. Ю., та інші. (2008). Географічний факультет у персоналіях. Київ.
- Олійник, Я. Б., Смирнов, І. Г., та ін. (2011). Географія світового господарства (з основами економіки): навчальний посібник (за ред. Я. Б. Олійника, І. Г. Смирнова). Київ: Знання.
- Олійник, Я. Б., & Смирнов, І. Г. (2011). Міжнародна логістика: навчальний посібник. Київ: Обрії.
- Смирнов, І. Г. (n.d.). Профіль автора у Google Scholar. Google Scholar. <https://scholar.google.com/citations?user=x8F9B6gAAAAJ&hl=ru>
- Смирнов, І. Г., & Любіцева, О. О. (2024). Логістика в туризмі. Міжнародний туристичний бізнес і логістика в туризмі: Навчальний посібник. Київ: Ліра-К. https://geo.knu.ua/wp-content/uploads/2025/03/logistyka-v-turyzmi_posibnyk_smyrnov-ig_lyubiczeva-oo.pdf
- Смирнов, І. Г., & Любіцева, О. О. (2024). Логістика в гостинності. Міжнародний туристичний бізнес і логістика в туризмі: навчальний посібник. Київ: Ліра-К. https://geo.knu.ua/wp-content/uploads/2025/03/logistyka-v-gostynnosti_posibnyk_smyrnov-ig_lyubiczeva-oo.pdf
- Смирнов І. & Любіцева О. (2020). Туристичний бізнес під час пандемії COVID-19: світовий та український досвід. Вісник Київського національного університету культури і мистецтв. Серія: Туризм, 3(2), 196–208. <https://doi.org/10.31866/2616-7603.3.2.2020.221278> <https://historypages.kpi.ua/index.php/2616-7603/article/view/221278>
- Смирнов, І., Любіцева, О., & Запотоцький, С. (2023). Києво-Поділ, як некоронована столиця гетьманської України: недооцінений туристичний потенціал дестинації. Теорія і практика фізичної культури і спорту, (3), 190–199. <https://tppcs.com.ua/web/uploads/pdf/Theory%20and%20Practice%20of%20Physical%20Culture%20and%20Sports,%20Vol.%202.%20No.%201,%202023-190-199.pdf>
- Смирнов Ігор Георгійович // Вікіпедія: вільна енциклопедія. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/Смирнов_Ігор_Георгійович

References

- Havryliuk, A. M. (2025). Smyrnov Ihor Heorhiiiovych. In I. M. Dziuba, A. I. Zhukovskiy, & M. H. Zhelezniak (Eds.), *Entsyklopediia suchasnoi Ukrainy*. Instytut entsyklopedychnykh doslidzhen NAN Ukrainy. URL: <https://esu.com.ua/article-883642>
- Liubitseva, O. O. (n.d.). Smyrnov Ihor Heorhiiiovych. Neohrafiya Kyivskoho universytetu. URL: <https://knu.uageo.com/personalities/smirnov-igor-georgijovich/>
- National Library of Ukraine named after V. I. Vernadskyi. (n.d.). Electronic catalog: Smyrnov I. H. URL: [http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=S&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&S21FMT=fullwebr&S21ALL=\(%3C.%3EA=%D0%A1%D0%BC%D0%B8%D1%80%D0%BD%D0%BE%D0%B2%20%D0%86.%20%D0%93.%3C.%3E\)&FT_REQUEST=&FT_PREFIX=&Z21ID=&S21STN=1&S21REF=10&S21CNR=20](http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=S&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&S21FMT=fullwebr&S21ALL=(%3C.%3EA=%D0%A1%D0%BC%D0%B8%D1%80%D0%BD%D0%BE%D0%B2%20%D0%86.%20%D0%93.%3C.%3E)&FT_REQUEST=&FT_PREFIX=&Z21ID=&S21STN=1&S21REF=10&S21CNR=20)
- Oliinyk, Ya. B., Bortnyk, S. Yu., Hrodzynskiy, M. D., Dmytruk, O. Yu., et al. (2008). Neohrafichni fakultet u personaliiakh. Kyiv.
- Oliinyk, Ya. B., Smyrnov, I. H., et al. (2011). Neohrafiia svitovoho hospodarstva (z osnovamy ekonomiky): navchalnyi posibnyk (Ya. B. Oliinyk & I. H. Smyrnov, Eds.). Kyiv: Znannia.
- Oliinyk, Ya. B., & Smyrnov, I. H. (2011). Mizhnarodna lohistyka: navchalnyi posibnyk. Kyiv: Obrii.
- Smyrnov, I. H. (n.d.). Profil avtora u Google Scholar. Google Scholar. URL: <https://scholar.google.com/citations?user=x8F9B6gAAAAJ&hl=ru>
- Smyrnov, I. H., & Liubitseva, O. O. (2024). Lohistyka v turyzmi. Mizhnarodnyi turystychnyi biznes i lohistyka v turyzmi: navchalnyi posibnyk. Kyiv: Lira-K. URL: https://geo.knu.ua/wp-content/uploads/2025/03/logistyka-v-turyzmi_posibnyk_smyrnov-ig_lyubiczeva-oo.pdf
- Smyrnov, I. H., & Liubitseva, O. O. (2024). Lohistyka v hostynnosti. Mizhnarodnyi turystychnyi biznes i lohistyka v turyzmi: navchalnyi posibnyk. Kyiv: Lira-K. URL: https://geo.knu.ua/wp-content/uploads/2025/03/logistyka-v-gostynnosti_posibnyk_smyrnov-ig_lyubiczeva-oo.pdf
- Smyrnov, I., & Liubitseva, O. (2020). Turystychnyi biznes pid chas pandemii COVID-19: svitovyi ta ukrainskyi dosvid. Visnyk Kyivskoho natsionalnoho universytetu kultury i mystetstv. Seriya: Turyzm, 3(2), 196–208. URL: <https://doi.org/10.31866/2616-7603.3.2.2020.221278> <https://historypages.kpi.ua/index.php/2616-7603/article/view/221278>
- Smyrnov, I., Liubitseva, O., & Zapototskyi, S. (2023). Kyievo-Podil, yak nekoronovana stolytsia hetmanskoï Ukrainy: nedootsinenyi turystychnyi potentsial destynatsii. Teoriia i praktyka fizychnoi kultury i sportu, (3), 190–199. URL: <https://tppcs.com.ua/web/uploads/pdf/Theory%20and%20Practice%20of%20Physical%20Culture%20and%20Sports,%20Vol.%202.%20No.%201,%202023-190-199.pdf>
- Smyrnov Ihor Heorhiiiovych. (n.d.). In Wikipedia: Free Encyclopedia. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/Смирнов_Ігор_Георгійович

Отримано редакцією журналу / Received: 05.01.26

Прорецензовано / Revised: 30.01.26

Схвалено до друку / Accepted: 11.02.26